

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 328/2022-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa súdneho exekútora [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 19 Er 38/2007-29 z 23. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Michalovce I č. k. 19 Er 38/2007-29 z 23. septembra 2021 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Michalovce I č. k. 19 Er 38/2007-29 z 23. septembra 2021 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
4. Náhradu trov konania sťažovateľovi **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou prijatou ústavným súdom na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 328/2022 z 9. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadost'učinenie, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa pred okresným súdom viedlo exekučné konanie, v ktorom bol s'ťažovateľ poverený výkonom exekúcie. Predmetom exekučného konania bolo vymożenie pohľadávky s príslušenstvom, ktorú povinný nezaplatil napriek tomu, že mu túto povinnosť ukladá rozhodnutie o priestupku vydané oprávneným 3. novembra 2004, ktoré sa stalo vykonateľným 4. februára 2005. S'ťažovateľ 18. februára 2020 vydal upovedomenie o zastavení exekúcie a výzvu oprávnenému na úhradu trov starej exekúcie, a to z dôvodu, že boli naplnené podmienky na takýto postup podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“).

3. Proti upovedomeniu s'ťažovateľa o zastavení exekúcie podal oprávnený námietky, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 8. septembra 2020 tak, že im vyhovel a zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Konštatoval, že v okolnostiach posudzovanej veci došlo k preklúzii pohľadávky priznanej exekučným titulom skôr, ako začala plynúť rozhodná doba podľa § 3 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z., preto s'ťažovateľ nebol oprávnený vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Uvedená procesná situácia odôvodňovala podľa jeho názoru potrebu aplikácie § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané. Keďže exekúcia mala byť už dávno zastavená, nebolo ju možné zastaviť podľa zákona č. 233/2019 Z. z., a celú procesnú situáciu možno podľa neho vyriešiť len tak, že upovedomenie s'ťažovateľa o zastavení exekúcie sa zruší a exekúcia sa následne zastaví uznesením súdu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku.

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal s'ťažovateľ s'ťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením z 23. septembra 2021 zamietol, stotožniac sa s názorom vyjadreným v uznesení vyššieho súdneho úradníka.

II.

Argumentácia s'ťažovateľa

5. S'ťažovateľ namieta, že okresný súd sa odklonil od cieľa a účelu sledovaného zákonom č. 233/2019 Z. z., ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdnemu exekútorovi. Prax iných súdov je pritom presne opačná ako v prípade označeného súdu. Súdny s'ťažovateľovi vracajú akékoľvek podnety na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie exekučného titulu podané pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. práve pre účely vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Návrh oprávneného na začatie exekúcie bol vinou oprávneného jednoznačne a nepochybne podaný tesne pred uplynutím prekluzívnej lehoty, čo však s'ťažovateľ žiadnym spôsobom nemohol a nevedel ovplyvniť. S'ťažovateľ riadne vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Pred vydaním

upovedomenia o začatí exekúcie, ako aj potom vykonával úkony smerujúce k zisteniu majetku povinného a k vymoženiu dlžnej sumy. Je neakceptovateľné, aby následky nedbalého konania oprávneného spôsobili, že sťažovateľovi nebude priznaná náhrada trov exekúcie. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, pretože súd formálne zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čo nevyvoláva právne účinky, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo vydaním upovedomenia o zastavení starej exekúcie sťažovateľom, ale *ex lege* účinnosťou samotného zákona č. 233/2019 Z. z. Okresný súd „oživil“ zo zákona zastavené konanie, aby o jeho zastavení z iného dôvodu rozhodol uznesením. Preklúzia vymáhaného práva môže byť len podkladom na zastavenie exekučného konania, ktoré prebieha. Keďže do 1. januára 2020 nedošlo k zastaveniu exekúcie podľa Exekučného poriadku a ani súd o návrhu na zastavenie žiadneho z účastníkov exekučného konania nerozhodoval, tak sa exekúcia zo zákona zastavila k 1. januáru 2020 a nijaký iný výklad práva podľa názoru sťažovateľa nie je ústavný. Sťažovateľ teda zákonne vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a okresný súd ho nezákonne zrušil. Sťažovateľ podotýka, že prípadná preklúzia vymáhaného nároku oprávneného nespôsobuje preklúziu nároku exekútora na trovy exekúcie. Upovedomenie o zastavení exekúcie bolo zrušené ako celok, teda aj v časti paušálnych trov starej exekúcie, kde súdny exekútor vystupuje ako účastník konania a ktoré je povinný znášať oprávnený v exekúcii. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Zvolený výklad a aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku a zákona č. 233/2019 Z. z. považuje za rozporný s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 12. júla 2022 chronologicky opísal priebeh exekučného konania a dodal, že uznesením z 25. novembra 2021 bola exekúcia právoplatne zastavená a sťažovateľovi neboli priznané trovy exekúcie. Z uvedeného dôvodu by už nebolo možné ďalej vo veci konať, aj keby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie. Nadväzne poukázal na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu v obdobných veciach (napr. III. ÚS 219/2022, IV. ÚS 196/2022 a pod.).

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

7. Zúčastnená osoba, ktorým bolo [REDAKOVANÉ], nevyužila svoje právo vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ replikou doručenou 8. augusta 2022 reagoval na vyjadrenie okresného súdu, v ktorej zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti. Zároveň vyjadril názor, že vyjadrenie okresného súdu nereflektovalo na podstatu jeho ústavnej sťažnosti a poukázal na to, že ústavný súd obdobné ústavné sťažnosti prijíma na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 331/2022, II. ÚS 207/2022, II. ÚS 283/2022 a iné). K podstatnému argumentu okresného súdu, ktorým považoval zrušenie

napadnutého rozhodnutia za neúčelné, pretože medzičasom došlo k zastaveniu exekúcie uznesením z 25. novembra 2021, uviedol, že i toto rozhodnutie 26. januára 2022 napadol ústavnou sťažnosťou.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd napadnutým uznesením neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj do ústavne neudržateľného zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína, že všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

12. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

13. V nadväznosti na sťažovateľove ťažiskové námietky ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

14. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali

za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

15. V posudzovanej veci sa sporným sa stala aplikácia správneho právneho predpisu pri existencii dôvodov na zastavenie exekúcie, keď na jednej strane sťažovateľ argumentuje v prospech použitia osobitného zákona č. 233/2019 Z. z. a na druhej strane, okresný súd založil napadnuté uznesenie na potrebe v budúcnosti vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie podľa Exekučného poriadku. Vyriešenie tohto problému nadobúda ústavný rozmer, pretože od odpovede na túto otázku je priamo závislý právny režim náhrady trov exekúcie, v súvislosti s ktorým sťažovateľ namieta porušenie svojich práv.

16. Pre posúdenie ústavnej sťažnosti je potrebné v prvom rade poukázať na zmysel a účel prijatia zákona č. 233/2019 Z. z., ktorým bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisíoch exekučných konaní dlhodobo neúspešne viedla exekúcia proti povinným a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. V zmysle tohto osobitného zákona má súdny exekútor za splnenia zákonných predpokladov povinnosť oznámiť oprávneným vo svojom upovedomení, že *ex lege* došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trov zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Zákon č. 233/2019 Z. z. je teda vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to tak vo vzťahu k ďalšiemu trvaní exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s exekučným poriadkom osobitným spôsobom.

17. Stará exekúcia sa v zmysle konkrétnych ustanovení zákona č. 233/2019 Z. z. zastavuje zo zákona, ak nastane niektorý z dôvodov, ktoré sú taxatívne vymedzené v § 2 ods. 1. V prípade § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z. dôjde k zastaveniu exekúcie zo zákona ak vo veci nie je daná niektorá z výnimiek uvedených v § 2 ods. 2 (absolútne výnimky) alebo v § 4 (relatívne výnimky). Ustanovenia Exekučného poriadku o zastavení exekúcie sa aplikujú, len pokiaľ neexistuje dôvod na zastavenie starej exekúcie podľa § 2 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z.

18. V danej veci išlo o tzv. starú exekúciu v zmysle jej zákonnej definície (§ 1 ods. 2), čo indikovalo aplikáciu zákona č. 233/2019 Z. z. Okolnosťou majúcou za následok zastavenie exekúcie priamo zo zákona malo byť uplynutie rozhodnej doby, teda doby 5 rokov od doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. V konaní nebolo sporné, že nešlo o žiadnu z výnimiek uvedených v § 2 ods. 2 alebo v § 4 zákona č. 233/2019 Z. z., pre ktorú by sa exekúcia nemohla zastaviť. Sťažovateľ, riadiac sa právnou úpravou, preto vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie.

19. Exekučný súd s vydaním upovedomenia o zastavení exekúcie nesúhlasil, pretože podľa jeho názoru došlo k zániku práva (preklúzii) skôr než k uplynutiu rozhodnej doby, a preto mala byť exekúcia zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.

20. Zohľadnením právnej úpravy, zmyslu a účelu zákona č. 233/2019 Z. z., právnych princípov, ako aj výkladových pravidiel však nemožno konštatovať, že by bol tento záver exekučného súdu

správny a jeho výklad práva ústavne udržateľný. Možno skutočne pripustiť, že ku preklúzii vymáhaného práva došlo skôr ako k uplynutiu rozhodnej doby. Súd na plynutie prekluzívnej lehoty prihliada z úradnej povinnosti, čo však nezakladá povinnosť súdu rozhodnúť o zastavení exekúcie, ale iba povinnosť brať do úvahy tento dôvod na zastavenie exekúcie bez toho, aby naň musel niektorý z účastníkov konania poukázať. Následné uplynutie prekluzívnej lehoty samo osebe nespôsobuje zastavenie exekučného konania. Zo znenia § 57 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 vyplýva, že skutočnosť, či nastal dôvod na zastavenie exekúcie, môže posúdiť len exekučný súd, ktorý vždy najprv dôvod zastavenia exekúcie preskúma a účinky mu prizná tým, že exekúciu zastaví svojím rozhodnutím. Podstatným faktom je, že exekúcia sa nezastavuje priamo vznikom dôvodu na jej zastavenie (t. j. zo zákona ako je tomu v prípade zákona č. 233/2019 Z. z.), ale až rozhodnutím súdu.

21. Ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 509/2021 z 27. apríla 2022 vyslovil právny názor, že ak pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. (alebo neskorším dňom, ku ktorému budú splnené podmienky na aplikáciu upovedomenia o zastavení starej exekúcie) existoval dôvod na zastavenie starej exekúcie vyplývajúci z Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 a k uvedenému okamihu nebolo rozhodnuté alebo rozhodované o zastavení exekučného konania, stará exekúcia sa zastavuje *ex lege* podľa zákona č. 233/2019 Z. z.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že v posudzovanom prípade exekučný súd do účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. nevydal rozhodnutie o zastavení exekúcie z dôvodu zániku práva a ani nezačal konať o jej zastavení z tohto dôvodu, po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. už takto postupovať nemohol, pretože sa začali uplatňovať pravidlá vyplývajúce zo špeciálnej právnej úpravy a tá stanovila ako dôvod zastavenia exekúcie *ex lege* uplynutie rozhodnej doby. V takto skončenom exekučnom konaní nemožno pokračovať a ani „dodatočne“ rozhodnúť o zastavení exekúcie podľa Exekučného poriadku, pretože exekučný súd nemôže uznesením duplicitne zastaviť už zastavenú exekúciu z iného, hoci aj skôr vzniknutého dôvodu.

23. S týmto záverom je logicky prepojená otázka skúmania potenciálneho zásahu do majetkových (hmotných) práv sťažovateľa, pretože ďalším následkom zastavenia exekúcie *ex lege* je vznik nároku súdneho exekútora na paušálnu náhradu trov starej exekúcie, a to čo sa týka základu aj výšky. V tejto súvislosti ústavný súd v už označenom náleze uviedol, že procesným úkonom vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie sa zákonný nárok súdneho exekútora na paušálne trovy zhmotňuje a len a práve táto výzva na úhradu trov, ktorá je súčasťou upovedomenia o zastavení starej exekúcie, je následne exekučným titulom. Otázka posudzovania opodstatnenosti vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie súdom (a aplikácie správneho právneho predpisu) je teda aj otázkou ne/existencie nároku súdneho exekútora na paušálnu náhradu trov. Z toho vyplýva, že exekútor je v tejto časti účastníkom konania (a teda aj ako orgán verejnej moci je nositeľom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy).

24. K reakcii okresného súdu vyjadrenej v jeho stanovisku k ústavnej sťažnosti je potrebné dodať, že pokiaľ exekučný súd vyhodnotí námietky oprávneného ako opodstatnené, tak v zmysle právnej úpravy uznesením zruší upovedomenie v celku vrátane výzvy na úhradu paušálnych trov (§ 7 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z., pozn.), tak ako sa to stalo v predmetnej veci. Jeho verdikt sa teda nesporne dotkol i paušálnych trov exekúcie. Za takéhoto stavu nie je možné bezpečne konštatovať, že exekútor nie je účastníkom konania s odôvodnením, že sa nerozhoduje o jeho trovách. Pripustením takého názoru by sa súdny exekútor ocitol mimo súdnej ochrany,

bez možnosti argumentácie, hoci i jeho nárok je v tomto štádiu exekučného konania „v hre“. Bez významu nie je ani to, že rozhodnutie o námietkach doručuje exekučný súd tak oprávnenému, ako aj súdnemu exekútorovi (§ 7 ods. 3 zákona č. 233/2019) a že sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka môže podať ten, v koho neprospech bolo uznesenie vydané (§ 240 Civilného sporového poriadku). Za parciálne neúspešného možno považovať súdneho exekútora, keďže ním vydané upovedomenie obsahujúce nárok na paušálne trovy exekúcie bolo na podklade námietok oprávneného (nesprávne) zrušené.

25. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nie je ústavne udržateľné, pretože okresný súd negoval procesný postup sťažovateľa zodpovedajúci relevantnej právnej norme dopadajúcej na rozhodovanú situáciu, keď aplikoval právnu normu, ktorá v danom čase už nemohla byť použitá, a to s dôsledkami na práva sťažovateľa. Vydaním napadnutého uznesenia okresný súd konal v rozpore s princípmi právneho štátu (čl. 2 ods. 2 ústavy) a zasiahol do už raz nastolenej právnej istoty z dôvodov, ktoré sú v právnom štáte neakceptovateľné. Ide o exces, ktorým boli popreté právne skutočnosti, ktoré nastali priamo zo zákona.

26. Všeobecné súdy sú pritom prvotne oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody, čo sa v tomto prípade ukázalo vo vzťahu k sťažovateľovi ako opodstatnené.

27. Preto ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a analogického práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku nálezu).

28. Ústavný súd, vychádzajúc z konštatovania porušenia označených práv sťažovateľa, zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde je okresný súd v ďalšom konaní vo veci rozhodovania o námietkach oprávneného viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze (bod 2 výroku nálezu).

29. Pokiaľ okresný súd považoval zrušenie napadnutého rozhodnutia za neúčelné, pretože medzičasom došlo k zastaveniu exekúcie uznesením z 25. novembra 2021, ústavný súd uvádza, že i toto rozhodnutie napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 353/2022 z 12. júla 2022.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 200 eur. Podľa názoru ústavného súdu vyslovením porušenia práv sťažovateľa v spojení so zrušením napadnutého uznesenia okresného súdu a vrátením veci na ďalšie konanie bola ujma, ktorá sťažovateľovi vznikla, dostatočne kompenzovaná. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

VI. Troy konania

32. Náhradu trov konania pred ústavným súdom ústavný súd sťažovateľovi nepriznal (bod 4 výroku nálezu), keď, vychádzajúc z § 73 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša troy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu troy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021).

33. V prejednávanej veci ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že sťažovateľ zastúpený tou istou právnou zástupkyňou podal na ústavnom súde už vyše sto ústavných sťažností prevažne rovnakého obsahu a prevažne proti Okresnému súdu Michalovce z dôvodov, ktoré sa opakujú, a preto využil tento priestor na nepriznanie uplatnenej náhrady trov konania, a to vzhľadom na už konštatované „formulárové“, t. j. veľakrát opakujúce sa náležitosti ústavných sťažností sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu